

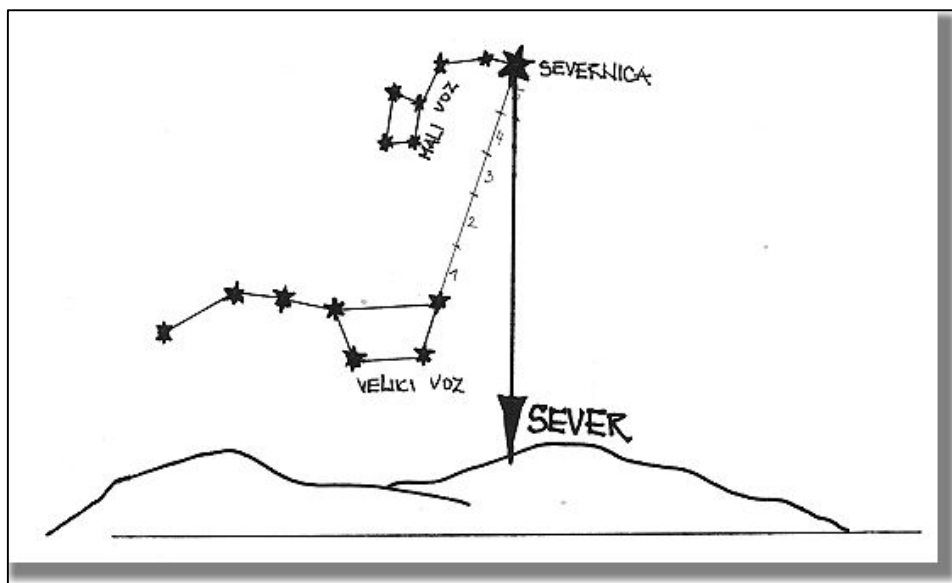
Najznamenitejša zvezda, ki je dobila ime po svoji legi na nebu, je Severnica. Tudi ljudem je najbolj znana zvezda. Skoraj nepremična leži na severnem delu neba. Po njej se zanesljivo orientiramo v jasnih nočeh na kopnem in na morju. Zato ni nič nenavadnega, da je zvezda dobila veliko imen, tako v znanosti kot tudi izven nje, med ljudstvom in narodi. Našel sem okoli petdeset imen, ampak ena so si tako podobna, da jih vseh nima smisla navajati. V tem spisu navedem le nekaj značilnih. Vi jih lahko najdete še več na spletu. To vsebino pišem drugič, nekoliko spremenjeno in dopolnjeno.

Različna imena za zvezdo Severnico

Za splošno izobrazbo.

Uradno ime oziroma oznaka za zvezdo Severnico je Alfa (α) Ursae Minoris oziroma Alfa (α) Malega medveda. Je najsvetlejša v Malem medvedu, vendar pa je po jakosti sija med zvezdami šele na petdesetem mestu. In vendar je zaradi svoje posebno izpostavljene lege tako slavna.

Skoraj vsak narod ima več imen zanjo, tudi Slovenci. To vsekakor govori o njeni pomembni legi na nebu. Številni narodi so si v preteklosti zvezdo Severnico predstavljali kot v nebo zabit kol, okrog katerega krožijo zvezde. Ljudska imena so zato precej pisana: Kol, Nebesni kol, Zlati kol, Privezan konj, Luknja neba, Popek neba, Središče neba (sveta), Polnočna zvezda. Pa še Zvezda vodnica, Angelska zvezda, Navigacijska zvezda (Navigatorka), Krmilna zvezda, Smerna zvezda (Smernica), Arkadska zvezda, Zvezda morjã, Ladjarska zvezda, Najvišji vrh svetovnih gorã, Zvezda na vrhu nebesnih gorã, Vrata nebes (Nebesna vrata), celo Tramontana (poimenovana na območju Sredozemlja), ...

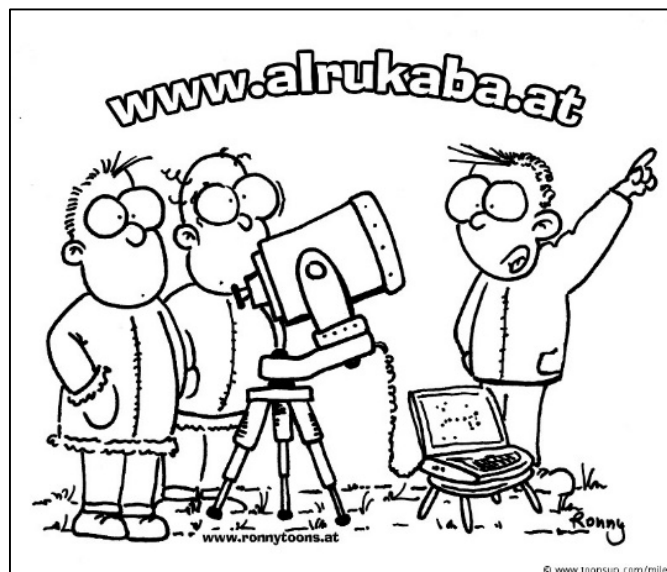
Po Velikem vozu najdemo Severnico, po njej pa določimo sever, s čimer se orientiramo.

Kitajci so jo poznali kot Veliki nebesni vojskovodja in/ali tudi kot Cesar vseh zvezd. Znana je še pod imenom Središče (os) neba. Rusi so ji rekli Nebesni kol ali Kol-zvezda, Poljarnaja (Polarna), Belorusi Zvezda polnočna, Polunočna zora (po starem so z besedo polnočni označevali ne samo sredino noči, ampak tudi severne dežele).

Vikingi so jo imenovali Zvezda vodnica, navajski Indijanci pa Nepremična zvezda (Zvezda, ki se ne premika, Nepremičnica). Arabci so ji rekli Alkiblah (Smerna zvezda, saj muslimanom pove, da se pri molitvi obrnejo v pravilno smer pri proti Meki) in tudi Alrukaba ali Rukkabah, zgodnji stari Grki Fenika, poznejši pa Kinosura (Središče pozornosti). Stari Rimljani so ji nadeli ime Stella polaris oz. skrajšano kar Polaris, to je Polarna zvezda – Polarnica, Polarna (tudi Polara, kar pa v našem jeziku ni pravilno, ker je polara geometrijski pojem, vendar ji tako pač nekateri rečejo).

Nam je najbolj znana pod imenom Severnica (Severna zvezda). Po starem so ji rekli še Tečajna zvezda ali Tečajnica pa tudi Polnočna zvezda ali Polnočnica. Vendar menim, da je tečajnica ženska, ki hodi na tečaj, polnočnica pa je cerkvena maša opolnoči. V našem jeziku privzemamo še zgoraj omenjena latinska imena za Severnico.

Prav vseeno je, kakšno ime uporabljamo. Večina ljudi na severni zemeljski polobli ve, da je to najuporabnejša zvezda na nebu. Vedno jo najdemo na istem mestu - noč za nočjo, uro za uro. Čeprav se zdi, da miruje, pa Severnica vendarle navidezno kroži po zelo majčkeni krožnici, ker ne leži natančno v severnem nebesnem polu. To kroženje odkrijemojo šele z daljnogledsko fotografijo.

Slika je s spleta.

Koristno je poznati to zvezdo. Ni zvezde na nočnem nebu, ki bi ji bil kos po svoji pomembnosti. Vsak dan našega življenja, kjerkoli smo in kamorkoli potujemo po severni zemeljski poluti, ostaja ta zvezda, ki še zdaleč ni najsvetlejša, naša zvesta spremljevalka in vodnica. Z njeno pomočjo najdemo smer proti severu in s tem vse ostale smeri, da se ne izgubimo. Varno nas pripelje domov, kakor je že veliko raziskovalcev in samotnih popotnikov, ki so križarili po svetu.

Kranj, Zlato Polje, 27. 3. 2016

Marijan Prosen